

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора економічних наук, професора

ГОНЧАР ОЛЬГИ ІВАНІВНИ

професора кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі

Хмельницького національного університету

на дисертаційну роботу Труш Ірини Маркіянівни

на тему «Управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств: інвестиційний аспект», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент

Актуальність теми наукового дослідження. Глобальні суспільні та економічні ризики, знищення промислової і соціальної інфраструктури України у результаті війни, ставлять нові вимоги щодо організації господарської та інноваційно-інвестиційної діяльності вітчизняних підприємств. Відбудову та модернізацію української економіки можливо здійснити лише на засадах прискорення інноваційних процесів різних галузей і сфер діяльності, у тому числі – будівництва. Будівництво є однією з найбільших індустріальних галузей країни, на яку покладено створення нових, розширення та реконструкція діючих об'єктів виробничого і невиробничого призначення. Сьогоднішні завдання щодо відбудови тотальних руйнувань будівель і споруд країни зумовлюють необхідність розробки проектів інноваційної будівельної продукції, орієнтованих на потреби різних споживачів із врахуванням сучасних реалій. У будівельній сфері зростає інтерес до здійснення проектного фінансування та виходу на фондовий ринок як до інструменту зменшення ризиків і вартості залучених коштів в умовах обмеженості трудових ресурсів.

Зв'язок теми дисертаційної роботи Труш І.М. з планом науково-дослідних робіт Західноукраїнського національного університету в межах: держбюджетної фундаментальної теми «Механізм розбудови ринку енергосервісу в контексті підвищення енергоефективності національної економіки, енергетичної та екологічної безпеки України» (номер державної реєстрації 0120U102053) та науково – дослідних робіт за темами: «Інноваційні технології у системі управління персоналом підприємств в умовах оптимізаційного розвитку» (ДР 0118U003172) і «Розроблення інноваційних методів енергопостачання у контексті підвищення якості життя населення» (ДР 0119U101615) підтверджують її значення, що актуалізується сьогодні.

Ступінь достовірності та обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Ознайомлення зі змістом дисертації Труш І.М. дозволяє констатувати глибину розроблення автором досліджуваної проблематики, суттєву новизну наукового доробку.

Наукові положення та отримані результати, які викладені у дисертаційній роботі Ірини Маркіянівни, є достатньо аргументованими. Дисертаційна робота має логічну структурну побудову, її зміст розкриває тему наукового дослідження, характеризується послідовністю викладення матеріалу, аргументованістю та чіткістю висновків.

Теоретичну основу дисертації складають праці провідних науковців та практиків у галузі управління ефективністю інноваційної та інвестиційної діяльності будівельних підприємств. Практичні розрахунки і обґрунтування алгоритмів засновані на використанні значного обсягу фактологічного матеріалу, що включає законодавчі та нормативні акти, які регулюють діяльність підприємств, інструкції, аналітичні та фінансово-економічні бюлетені Державного комітету статистики України, річні звіти будівельних підприємств. Обґрунтованість і достовірність теоретико-методичних і практичних положень та висновків, наведених у дисертації, підтверджується використанням у роботі комплексним науково-методичним апаратом, що охоплює наступні методи: абстрактно-логічний, аналізу та синтезу, статистичного аналізу; рядів динаміки; графічний; економетричний та інші.

Аргументованість наукових положень, висновків та теоретико-методичних рекомендацій автора обумовлена побудовою авторських досліджень із використанням масиву економічних і статистичних даних, що характеризують процеси управління ефективністю інноваційної та інвестиційної діяльності у будівництві, а також, дозволяють здійснити комплексне оцінювання інноваційних проектів. Автором досліджено значну кількість літературних та нормативно-правових джерел (список використаних джерел, що міститься в роботі, складається зі 182 найменувань).

Результати дисертаційного дослідження Труш І.М. достатньо оприлюднені та апробовані на 6 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях та у 5 наукових публікаціях автора. Зазначене дозволяє зробити висновок про системний характер дослідження, належний рівень обґрунтованості та достовірності отриманих результатів автора.

Основні наукові результати дисертації.

Дослідження сукупності теоретичних положень, науково-методичних підходів та організаційно-економічних засад управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств з урахуванням інвестиційного аспекту на прикладі будівельних підприємств дозволило автору отримати суттєві наукові здобутки. Обравши за мету поглиблення теоретико-методичних положень та розробку науково-практичних рекомендацій, спрямованих на управління ефективністю інноваційної діяльності будівельних підприємств з урахуванням інвестиційного аспекту, було сформульовано ряд наукових і практичних завдань. Їх реалізація дозволила отримати результати, які свідчать про наукову новизну, практичне значення та визначають предмет захисту.

Визначена мета та поставлені завдання реалізовані у ході дослідження, результати якого відображено у дисертаційній роботі, а також в узагальненому вигляді сформульовані у висновках до кожного з розділів (с. 76-77; с. 133-135; с. 184-186) і в загальних висновках дисертації, що виносяться на захист (с. 187-189). Вони в сукупності вирішують актуальне завдання, яке полягає в удосконаленні та подальшому розвитку теоретико-методичних підходів і науково-прикладних рекомендацій щодо розвитку системи управління ефективністю інноваційної та інвестиційної діяльності будівельних підприємств.

Обґрунтованість отриманих дисертантом висновків та рекомендацій забезпечується опрацюванням 182 літературних джерел, використанням значної кількості наукових, теоретико-методичних розробок, законодавчо-нормативних документів та даних офіційної статистичної інформації, а також результатів проведених автором власних досліджень особливостей управління ефективністю інноваційної діяльності будівельних організацій.

До найбільш вагомих наукових здобутків автора віднести:

1. Удосконалений науково-методичний підхід щодо формування системи інноваційного менеджменту на будівельних підприємствах, який передбачає оцінювання впливу факторів з метою підвищення системності управління; організації та координації управлінських робіт; застосування інструментів контролю, аналізування і сприяння підвищенню результативності інноваційної діяльності; аналіз ризиків і визначення методів їх передбачення та мінімізації; управління інноваційними проектами; оцінювання ефективності інновацій (стор. 33-36, 84-88).

2. Конкретизований науково-методичний підхід щодо комплексного оцінювання ефективності інноваційної діяльності будівельних підприємств. Підхід передбачає інтеграцію розрахункових та експертних методів оцінювання, проектує результати впровадження інновацій на цільову орієнтацію підприємства та його виробничо-господарську діяльність і реалізує функції аналізу та контролю при прийнятті управлінських рішень, що дозволяє аналізувати результати інноваційної діяльності підприємства із врахуванням факторів впливу та уможливорює їх коригування (стор. 27-32).

3. Удосконалену автором типологію функціонування підприємств у будівництві, яка передбачає врахування особливостей інноваційно-інвестиційної діяльності у будівельній галузі: суттєва тривалість життєвого циклу об'єктів, необхідність чіткого дотримання нормативів і стандартів, висока собівартість будівельних робіт, відсутністю чітких механізмів просування інноваційних продуктів та інше. Підхід автора дозволяє конкретизувати пріоритетні напрями та специфіку інноваційної діяльності і ефективно управляти процесом генерування, розробки й впровадження інновацій (стор. 66- 73).

4. Заслуговують на увагу рекомендації дисертантки щодо порядку впровадження інноваційного продукту або технології (інноваційного проекту), як самостійного елемента системи управління будівельним підприємством на основі сформованого алгоритму, оцінювання технологічної ефективності, ефективності інноваційного проекту, порівняльної економічної ефективності, комерційної ефективності та оцінювання фінансової реалізації. Підхід автора дозволяє встановити тісний взаємозв'язок між інноваційною, виробничою і маркетинговою діяльністю, які впливатимуть на вибір форми інновацій та їх ефективність (стор. 89-94).

5. Автор розробив науково-методичний підхід щодо інтегрального відображення інноваційного менеджменту, як одного із функціональних елементів системи управління підприємством та обґрунтування механізму підвищення ефективності управління інноваційною діяльністю будівельних підприємств. Підхід орієнтований на підвищення ефективності й конкурентоспроможності будівельних підприємств в результаті реалізації інноваційних проектів та конкретизує науково-прикладні засади системи інноваційного менеджменту підприємства (стор. 85-106).

6. Заслуговують на увагу удосконалення автора методики розрахунку інтегрального показника результатів інноваційної діяльності, яка передбачає

оцінювання шести блоків показників, що характеризують результат інноваційної діяльності кожної функціональної підсистеми підприємства відповідно до методики комплексного економічного аналізу і враховують специфіку діяльності саме будівельних підприємств (стор.118-133).

Повнота викладення результатів в опублікованих роботах. Кількість публікацій, обсяг, якість і повнота висвітлення результатів дослідження та розкриття змісту дисертації відповідають встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України. Викладені в наукових публікаціях автора матеріали висвітлюють основні наукові положення, винесені на захист. Загальний науковий доробок автора за темою дисертації становить 11 наукових праць, з яких 1 монографія – у співавторстві, загальним обсягом 2,61 друк. арк. (автору належить 0,42 друк. арк.), 3 праці у наукових фахових виданнях України обсягом 1,13 друк. арк., 1 праця у міжнародному виданні обсягом 0,5 друк. арк. (автору належить 0,4 друк. арк.), 6 праць апробаційного характеру загальним обсягом 1,03 друк. арк. (автору належить 0,66 друк. арк.).

Сформульовані у дисертаційній роботі наукові результати, висновки і пропозиції належать особисто автору, та складають певний науковий доробок. Внесок автора у роботи, опубліковані у співавторстві, належним чином конкретизовано у переліку опублікованих за темою дисертації праць. На захист дисертації виносяться особисті розробки Труш І.М. Особистий внесок здобувача є достатнім.

Теоретичне і практичне значення одержаних результатів дисертаційної роботи полягає в тому, що сформульовані автором висновки і рекомендації можуть слугувати основою для удосконалення управління ефективністю інноваційної діяльності будівельних підприємств. Підтвердженням практичної значимості дисертації є їх впровадження в роботу таких підприємств та установ: ТОВ «БК Цитадель» при розробці і реалізації алгоритму оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства, визначення рівня інноваційної активності в реалізації нововведень (довідка № 03 від 17.05.2022 р.); ПП «Сервіс - Ріелбул» (довідка № 9/1 від 14.12.2021 р.) – де апробовано науково-методичний підхід оцінювання ефективності впровадження інноваційного продукту на будівельних підприємствах та формування механізму підвищення ефективності управління інноваційною діяльністю; ТОВ «Тернопільбуд» - реалізовано алгоритм оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємств будівельної галузі, що сприяло

підвищенню рентабельності та дозволило обґрунтувати програму підвищення конкурентоспроможності (довідка № 01/12 від 13.01.2022 р.).

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Аналізування дисертації та наукових публікацій Труш Ірини Маркіянівни, у яких висвітлені основні наукові результати, не дає підстав констатувати допущення здобувачем порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації). Зокрема, дисертація містить посилання на джерела інформації за кожним випадком використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; відповідає нормам законодавства про авторське право і суміжні права; відображає прагнення надати достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використані науково-методичні підходи і джерела інформації.

Дискусійні положення та недоліки щодо змісту дисертаційної роботи. Відзначаючи загалом достатній науковий рівень дисертаційної роботи Труш Ірини Маркіянівни, слід зазначити, що робота не позбавлена певних недоліків і дискусійних положень, до яких, зокрема, варто віднести наступні:

1. В контексті обґрунтування удосконаленої автором системи інтегральної оцінки ефективності інноваційних проектів будівництва, в основу якої покладено шість блоків показників, що характеризують результат інноваційної діяльності кожної функціональної підсистеми підприємства відповідно до методики комплексного економічного аналізу і враховують специфіку діяльності саме будівельних підприємств (стор. 124-131) та запропонованої модифікованої формули інтегрального показника ефективності (стор.132), потрібно було апробувати на практичних даних, навести відповідні розрахунки та аргументи щодо їх дієвості.

2. Крім того, запропоноване автором ранжування блоків показників результативності інноваційної діяльності (стор. 133), що застосовується для визначення пріоритетності реалізації окремих інноваційно-інвестиційних проектів у процесі управління їх портфелем, передбачає застосування методу експертного оцінювання при цьому автор не провела належного дослідження достовірності результатів, що могло негативно вплинути на ефективність управлінських рішень.

3. Проведена автором систематизація витрат інноваційного проєкту впродовж всього інноваційного циклу, запропонована методика розрахунку потоку реальних грошей (стор. 137-141) та Ефект від впровадження технологічної інновації малими будівельними підприємствами (стор. 149) потребують додаткової аргументації.

4. Бажано було конкретизувати при обґрунтуванні алгоритму оцінювання ефективності впровадження нового інноваційного продукту (проєкту) (стор. 159-166) та побудові його блок-схеми (стор. 167, рис. 3.5) диференціацію різних видів залучених продуктів, що сприяло би підвищенню результативності управлінських рішень.

5. Визначені автором особливості управління інноваційно-інвестиційними проєктами в житловому будівництві (с.67-77), на нашу думку потребують більш детальної аргументації та конкретизації шляхів їх врахування при побудові структури корпоративної системи управління будівельних організацій.

6. Обґрунтовуючи управлінські рішення щодо підвищення ефективності системи інноваційного менеджменту будівельних підприємств (§ 3.3) та розробляючи матриці оперативного планування для аналізованих підприємств бажано було більше уваги приділити особливостям сучасного стану української економіки та необхідності її відбудови у післявоєнний період, а також – задачам які ставляться перед підприємствами будівельної галузі.

Водночас, підкреслимо, що висловлені зауваження і побажання мають дискусійний характер і не применшують загальної високої оцінки рівня виконання дисертаційної роботи, її практичну значущість і теоретичну обґрунтованість.

Загальний висновок

Враховуючи актуальність проблеми та результати проведеного дослідження, вважаємо, що представлена до захисту дисертаційна робота Труш І.М., виконана на тему «Управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств: інвестиційний аспект», дозволяє стверджувати, що вона є завершеним, цілісним науковим дослідженням, структура викладення матеріалу в якому є логічною і послідовною, підпорядкованою визначеній меті. Висновки і пропозиції викладені у дисертації, характеризуються науковою новизною, мають належний рівень наукової і практичної

обґрунтованості достатньо апробовані на науково-практичних конференціях, у публікаціях та у практичній діяльності будівельних підприємств.

В цілому дисертація Труш І.М. відповідає вимогам академічної доброчесності. Обсяг і структура дисертації, її оформлення відповідають вимогам, передбаченим Наказом МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 року).

За актуальністю, чіткістю постановки і висвітлення наукових завдань, рівнем науково-методичної обґрунтованості, науковою і практичною значущістю отриманих в процесі дослідження результатів, рецензована дисертація Труш І.М. на тему «Управління ефективністю інноваційної діяльності підприємств: інвестиційний аспект» відповідає «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 року, а її автор – Труш Ірина Маркіянівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності «073 – Менеджмент» галузі знань «07 – Управління та адміністрування».

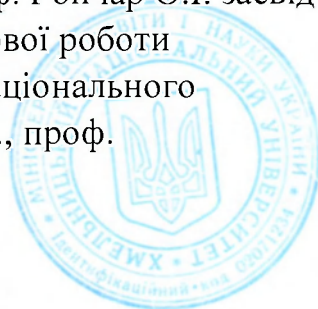
Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економічної теорії,
підприємництва та торгівлі
Хмельницького національного університету
Міністерства освіти і науки України

Ольга ГОНЧАР

Підпис д.е.н., проф. Гончар О.І. засвідчую.
Проректор з наукової роботи
Хмельницького національного
університету д.т.н., проф.

Олег СИНЮК